Ч. 252 Четвер 7 (19) жовтня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостьвах на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

В справі нашого театру і в інтересі правди.

I.

Читателі наші, читаючи відправу, яку ми дали виділови „Рускої Бесіди“ у Львові на его письмо в „Ділі“ в справі розбитя трупи руского театру, могли може погадати собі, що таки не зовсім правда по нашій стороні, бо ми все-таки лишили дещо не поясненого і відповіли просто лиш загальниками. Ми признаемо ся отверто, що навіть не могли того зробити, бо не маючи точних інформаций, не хотіли ми опирати наших доказів лиш на тім, що загально говорять про поступованє виділу з нашим театром. „Буковина“, котра маючи ліпші інформациї, перша порушила справу театральну, а котрій виділ, як вже знає ся з его письма, відповів так само інсинуациями, ба, ще й прилюдно сказав, що она не хотіла містити его спростованя — длячого, побачимо пізнійше — відповіла тепер на письмо виділу фактами, котрі понизше наводимо. Однакож мусимо ще й від себе сказати насамперед кілька слів.

Поступованє виділу „Рускої Бесіди“ і его письмо в „Ділі“ мають трошки глубше значінє, як би то здавало ся на перший погляд. Згадуючи перший раз про сумну справу розбитя трупи театральної сказали ми, що причина того не лиш в самім виділі або артистах, але трохи глубше, у відносинах нашого житя товариского ми не уміемо притягати людий до себе, але за то знаемо знаменито їх відтручувати. Нема у нас взаімної любови, нема щирости і прихильности, нема вирозумілости для других; за то видимо всюди лиш свое „я“ і всюди висуваемо его наперед. Хто не хоче безусловно покорити ся, хто не хоче ему покланяти ся, у кого трохи инша гадка хоч би навіть і нерівно ліпша, той вже не наш. Проч з ним! Викинути его! Відтрутити від себе. Таким способом відтручувано у нас і відсувано від народної роботи найщирійших і найздібнійших людий, людий, що з як найбільшою охотою, з цілим жаром готові були служити народному ділу. Доводжено до того, що таких людий заступати опісля мірноти; але за то уміли они пошанували то уперте, самолюбне і зарозуміле наше „я“. Щоби же піддержати тое „я“, удержати его на висоті і окружити німбом единої патриотичности, всестороннного зная або розуму політичного старано ся противних собі людий зробити на завсїгди неможливими, кидано на них всілякі підозріваня, розпускано всїлякі сплетні, ганьблено публично і відсуджувано їх від чести і слави. За то наше „я“ ішло тим більше в гору; „ми“ ставали единими спасителями народної справи; нам належить ся „прийдіте поклонім ся“, нам „покоряйте ся всї язици“! До того повинен служити також і кождочасний орґан політичний. Нехай гине і щезае правда, лиш щоби наше „я“ стояло високо і держало ся кріпко, бо хто як „ми“?!

Того рода відносини витворила у нас т. зв. кацапска школа, того вчучила нас довголїтна практика москвофільска, котрої засадою есть: бреши, що можеш а тобі повірять, крути а викрутиш. Та засада проявила ся і тепер у відповіди виділу „Рускої Бесіди“ і в „Ділі“, котре еї помістило, хоч преці мусіло бодай із слуху знати то, що говорять про відносини театральні. Та нї, нехай гине, нехай щезае правда! — Не партиї політичні розбивають нас, але описані повисше відносини в наших товариствах, в нашім житю суспільнім і доки ті відносини не змінять ся, доти заедно будемо розбивати ся; доти не буде великого хісна з ніякої роботи і не устоїть ся ніяка інституция, хиба що діставшись в руки кількох людий відграничить себе хіньским муром від прочої суспільности, подібно як то зробив „Народний Дім“ у Львові.

„Буковина“ помістивши за „Ділом“ письмо виділу „Рускої Бесіди“ дае на то таку відповідь:

„Вже то таке наше щасте чи нещасте, що нехай ми про роботу львівскої рускої громади подамо як найвірнійші факти (от хоч би про звані заходи Романчука консолідациї народовців з москвофілами і радикалами), зараз нас наші панове братя зі Львова частують преріжними делїкатними словами, як „клевета, підлість і т. п. І хоч фактів наших не заперечують, бо не можуть, а проте їм так любо бавити ся „найпідлійшими клеветами“, що закинути се хоч би кому їм так легко, як похвалити ся своею величезною роботою для народу....

— „Через те, що ми подали правдиву вістку про димісию п. Стечиньскої, ми вже очивидно люди не сприяючі рускій сцені, підпираемо елементи деструктивні, ширимо клевети і неправди і боронимо личних інтересів

3)

Дещо з техніки.

(Дальше).

II.

Квадратове колесо. — Perpetuum mobile. — Авомати. — Штучні руки і ноги.

Що гранчасте, то не кругле, а що кругле, то не гранчасте; одно другому противить ся, одно друге виключае. Отже чи може бути квадратове колесо? — Так само нї, як не може бути круглий квадрат. А всеж-таки був час, коли люди конче силували ся зробити з колеса квадрат або з квадрату колесо. Не треба того так розуміти, щоби хтось дійстно силував ся з дерева чи з чого иншого робити квадратове колесо, бо то преці річ неможлива; розходило ся лиш о рахунок. Довготу, як звістно міряемо довготою, лінією площу — площею, а за одиницю міри беремо якийсь квадрат. Але бо й колесо есть площею, значить ся, треба і его міряти квадратом. Тут вже показала ся трудність; площі колеса годі було виміряти колесом. Сотками літ мучили ся непослідні голови над сею задачею, звістною під назвою „квадратури колеса“, аж наконець показало ся, що то таки річ неможлива; значило би то хиба те саме, що міряти борщ на лікті, або носити воду решетом. А однакож труди над сею задачею не остали ся без добрих наслідків; они навели на слід важного способу математичного і на дуже докладне обчислюванє колеса. Вже стародавні Египтияни уміли досить докладно обчисляти обєм колеса і его площу. А так само і стародавні Браміни, котрі вже на 2000 літ перед грецкам ученим знали, що обем колеса есть три рази і трохи більше, як одна сема часть проміру колеса. Квадратура колеса довела до ще докладнійшого обчисленя і показала, що коли хочемо обчислити обем колеса, то мусимо его промір (або 2 лучі) помножити числом, котре нікоdanі не дасть ся докладно обчислити. Се число, значене коротко грецкою буквою π, а зване також людольфіною, есть 3 і одна сема, або десяточними дробами 3·142... докладнійше 3·1416.... ще докладнійше 3·1415926.... і т. д.; его обчислено аж на 700 десяточних, а таки показало ся, що ему нема кінця. Квадратура колеса може бути доказом, як иноді й хибна гадка може навести на добрі відкритя і винаходи.

Чим в математиці була квадратура колеса, тим було в техніці т. зв. Perpetuum mobile, або „вічний саморух“. Були люди, котрі конче хотіли видумати щось такого, що порушало би ся само від себе, якусь таку машину, котра сама від себе, без помочи якоїсь сили з боку, робила би якусь роботу. Як на гадку квадратури колеса навела та обставина, що площу можна мірити лиш площею, отже площу колеса можна би виміряти квадратом, так на гадку вічного саморуха навели знов деякі з'явища в природі. Преці вода в ріках пливе вічно; земля і другі планети обертають ся вічно довкола сонця, вітер вічно віе і хмари сунуть ся вічно по воздусї. Чому-ж би не можна придумати штучно щось такого, що порушало би ся само від себе і робило може ще якусь, хоч би лиш маленьку роботу? Навіть ще й нині знаходять ся люди, котрим здае ся, що то можна би зробити. Того рода винаходців можна стрітити навіть і межи нашим селяньством. Від них то ми й позичили слово „саморух“, хоч звичайно сим словом називають рід уліпшених жорен або ручного млина. А що на винахід сих жорен навела зовсїм инша гадка, майже напевно шуканє за якимсь Perpetuum mobile — на се вказуе вже само слово саморух. Якомусь винаходцеви мусїла була очевидно насунути ся гадка, як би то добре було, коли-б були такі жорна, що мололи би самі і чоловік не потребував би рукою обертати камінь. Та й певно була би то дуже добра річ. Подумаймо собі такий водний млин, котрого колесо обертаючись черпало би собі само воду з керниці, помповало еї помпою і виливало на лотоки. Вода спадаючи з лотоків на колесо обертала би его вічно, доки лиш стало би води. До колеса треба би тогди лиш причепити млин і вічний саморух був би вже готовий. Було би як в тій казцї, в котрій розказуе ся, що десь там бігають по земли печені поросятка зі встромленими в них вилками і ножами; треба їх лиш зловити і їсти. Але не одно лекше собі подумати як дійстно зробити.

Пригляньмо-ж ся близше тому Perpetuum mobile, тому вічному саморухови і придивім ся, длячого він сотками літ морочив людем голови та чи можна его зробити, а коли нї, то длячого?

Коли бесїда о саморусї, то в перший хви-

(очивидно в тім випадки акторів). Тимчасом нехай нам видїл львівскої „Рускої Бесїди" пришше ще більше таких сорокатих латок, як ті названі, ми таки не можемо — хоч нам се дуже прикро — признати єму в тім випадку слушність, бо правда — хоч як єї берїть — є по нашій стороні. Фактом є, що видїл „Рускої Бесїди" дав димісию п. Стечиньскій в Борцеві, що не лиш здивувало, а й огірчило всю трупу театральну. Фактом є, що відтак товариші і товаришки панї Ст. просили видїл Бесїди на письмі о помилуванє вдовицї. Фактом є, що видїл повідомив відтак п. Ст., що буде держати єї лиш до нового року. Тимчасом склало ся так, що п. Касиненко покидав наш театр і знаючи, що п. Стечиньска має заняте лиш до нового року, заанґажував єї до трупи Кропивницкого в Одесї. Очивидна річ, що п. Стечиньска не хотїла вже ждати до нового року, повідомила видїл Бесїди о тім, що найшла лучший шматок хлїба, і виїхала до Одеси. Отсе повідомлене п-нї Стечиньскої уважає видїл Рускої Бесїди поданєм о димісию і промовчує при тім все те, що перед тим сам зробив. Як оттаке поступованє назвати, нехай собі кождий подумає. Ми знаємо справи нашого театру, ми не дамо собі зробити закид, що не спріяємо рускій сценї, ми длятого не хотїли порушувати дїяльности львівскої Бесїди в тім взглядї, аби не витягати на верх справ таких, котрі можна у видїлї полагодити, але коли нам в живі очи після львівского звичаю закидує ся без найменьшої підстави клевету, то — даруйте! — таких закидів в кишеню не ховаємо. Поговоримо собі троха ширше про руский театр і знов напишемо саму чисту правду, не на те, аби дошкулити котрому з поважних членів видїлу львівскої Рускої Бесїди, лише на те, щоби про громадску институцию довідала ся дещо більше руска громада. Поговоримо собі прилюдно, коли прилюдно закидає ся нам клевету і нерадивість.

Перегляд полїтичний.

Комисия буджетова ухвалила прелїмінар управи почт і телєґрафів а відтак розпочала дебату над централом міністерства торговлї. Міністер Глянц давав поясненя в справі каналу Дунай-Одра. Спілка, котра убігає ся о концесию, хоче ужити для того каналу системи похилої площі, але против тої системи промавляє технїчна розвага і приготовляє ся проект каналу для руху при помочи заставок. Кошти каналу обчисляють на 95 мілїонів. Що-до торговельної угоди з Болгариєю, то міністер висказав надію, що при добрій воли прийде до неї. Що-до зміни постанов о недїльнім відпочинку, то нема потреби єго зміняти. Пос. Щепановский домагав ся, щоби проєктований канал був сполучений з Вислою під Краковом. Також домагав ся бесїдник сполученя Сяну з Днїстром і розділеня інспекторату промислового на львівский і краківский.

Директор отоманьского банку вибрав ся в дорогу по Европі і був оногди у Відни. Кажуть, що єму розходить ся о нову позичку для Туреччини. Вінсент каже, що Франция і Анґлїя годять ся зовсїм що до поступованя на Всходї. Міністер Ганното дав почин, а то значить, що Росия і Франция будуть також згідно поступати. До них прилучить ся мабуть також і Нїмеччина; але о тім, щоби мала відбути ся якась конференция держав европейских в справі Туреччини, він нїчого не знає.

Новинки.

Львів дня 18 падолиста 1896.

— **З долиньского пишуть нам:** Зі всїх сторін галицкої Руси наспівають вісти про торжественні обходи з нагоди 300-лїтного ювилею Унїї берестейскої. І наш закуток гірский не остав в тім взглядї позаду. І у нас найшлись ревні труженики в винограді Христовім, котрі сполученими силами з гідною величавостию довершили сего торжества, уряджуючи минувшого тиждня тридневну місию в Пацикові і Мизуни, деканата перегіньского. — Обхід начав ся 6-го с. м. в пятницю рано, торжественною відправою Богослуженя і проповідию в обох парохіях, в котрім взяла участь під проводом учительства також молодїж шкільна. Пополудни при звуцї звонів рушив з церкви мизуньскої величавий похід процесийний до Пацикова, ведений о. сов. Дорожиньским при численнім здвизї народа, де єго вже місцевий парох о. Николай Білецкий з зібраними парохіянами дожидав. Відтак слїдувала торжественна відправа вечірнї та вельми будуюча проповідь о. Білецким виголошена, по котрій множество участників обходу приступило до сьв. сповіди. Слїдуючий день — був се день сьв. Димитрия. По всеночнім, утрени та проповіди виголошеній о. В. Потучком, сотрудником в Семигинові, началась торжественна служба Божа відслужена о. Осипом Охримовичем, парохом з Лолина при асисті о. Білецкого і о. В. Потучка. Богослуженє відбувалось величаво при гарнім співі сполучених хорів під голим небом коло церкви як раз на горі збудованій, котру битком закрив майже 4.000-ний здвиг народа, посхившого на сє торжество навіть з подальших сторін. Тут по Богослуженю виголосив о. сов. Дорожиньский з властивим собі даром відповідну торжеству і вельми поучаючу проповідь, котру зібрані з одушевленєм і великою набожностию вислухали. Пополудни, по відправі вечірнї і хорошій науцї, виповідженій о. Білецким, началась сьв. сповідь, котра задля великого числа приступивших до неї, протяглась до пізного вечера. Третого дня слїдували Богослуженя в обох парохіяльних церквах з проповідями на утрени, службі Божій і вечірни. — Піднести належить з великим признанєм, що в тім обході можна було бачити богато доохрестної інтелїґенциї, навіть другого обряду. Хороший сей примір великої ваги, особливо в селах як Пациків, Мизунь, Новоселиця, Вигода, де при фабриках і тартаках нарід наш занятий має нагоду стикатись з тисячами ріжного рода чужосторонних робітників. З тої також причини обхід сей подвійну сповнив задачу: раз увеличив память сьв. Унїї, друге не мало вплинув на набожність, моральність та привязанє до свого обряду тусторонного народу, котрий при тутешних відносинах має нагоду зійти на дорогу байдужности релїгійної та нищети материяльної, чому в наших сторонах лише ревнє сьвященьство по силах своїх запобігає. — *І. М.*

— **Филїя „Просьвіти" в Тернополи** оповіщує: На днях дістали ми повідомлене від Головного видїлу у Львові, що сими днями приїде люстратор читалень, славно-звістний нам п. Король, котрий по-при люстрациї тримати буде господарско-економічні відчити, з яких набрав собі широкої слави підчас дотеперішних своїх люстраций. Приїзд сей наступив на прошенє, з яким віднїс ся видїл Филїї до Головного видїлу по мисли ухвали з дня 4 вересня с. р., а віче господарске 4 жовтня с. р. прошенє се підперло. Супротив того видїл Филїї тутешної надїє ся, що гостина п. Короля знайде всюда межи нашими як найраднїйше

ли мусить собі кождий погадати, що тут розходить ся о щось такого, що порушало би ся само від себе. Один буде гадати, що то річ можлива зробити щось такого та буде при тім покликувати ся на повисші приміри з природи. Другий знов скаже: А що-ж менї прийде з того, що щось буде порушати ся само від себе? Се дурниця, над котрою і шкода думати. Але ті, що пробовали винайти вічний саморух, представляли собі єго значінє зовсїм инакше. Щоби якась машина порушала ся, щоби перемагала опір, який стрічає при своїм руху, потребує до того якоїсь сили. Тота сила виходить звичайно від якогось мотора з боку, значить ся есть щось з боку, по за самою машиною, що нею порушає, н. пр. якесь зьвіря, плинуча вода, вітер або пара. Коли же хтось хоче винайти вічний саморух, то він постановляє собі придумати таку машину, котра би без помочи котрогось зі згаданих моторів і взагалї без нїчиєї помочи сама робила, значить ся, щоби она сама собі була мотором.

Легко поняти, що той, хто хоче винайти вічний саморух видить в тім велику користь і не щадив би нї гроша нї часу, щоби лиш єго винайти. До машин, які би они й не були, треба завсїгди якогось мотора. Довгий час були тим мотором самі люди, відтак звірята, вода і вітер. Але уживати людий або звірят до порушаня машин вимагає богато видатків; вода есть вже дешевшим мотором, але не всюди знаходить ся і не всюди есть в догіднім положеню. Скоро ріка висхне або став спливе, годї їх знову наповнити. Вітер есть найдешевшим мотором, але єго з одної сторони досить трудно заставити до якої небудь роботи, а відтак він і дуже непостійний, раз есть, раз нема, то знов дує або за слабо або за сильно. Парова машина показала ся доси ще найлїпшим мотором; она дає таку силу, яку хто схоче і коли схоче і де-небудь. Она, що правда, вимагає також видатків, часами навіть і досить значних, але за то дає таку силу, що як би хто хотїв ужити замість неї н. пр. сили звірят, то не міг би їх оплатити. Але ті, що хотїли винайти Perpetuum mobile, хотїли ще чогось більше; хотїли видумати таку машину, котра би їм робила то само, що парова машина, а при тім не вимагала ніяких більше видатків лиш тих, щоби єї зробити і удержати в добрім станї. Розуміє ся, що така машина сталась би жерелом безконечного богатства, єї винайденє мало би далеко більшу вартість як н. пр. винайденє способу робленя штучного золота, бо золото має в найбільшій части обмінну вартість, а вічний саморух міг би двигнути промисл і взагалї всю людску роботу до нечуваної висоти. Винахідець такої машини став би ся справедливим добродїєм людскости.

На нещастє годї винайти таку машину, хоч би хтось мав і як найбільше знаня і як найбільше гроший. Вічний саморух так само неможливий, як квадратове колесо. Виходить то просто із слїдуючих причин. Коли кину кулею від круглїв, то она порушає ся. Сила моєї руки була мотором для єї руху. Коли-ж та куля котить ся, то она раз тре ся об землю, по котрій котить ся, а відтак і об воздух. Земля і воздух ставлять їй опір; чим рівнїйша і гладша земля, тим лекше котить ся куля. Але коли я нею кину, то мушу надати їй не лиш самого руху, але й такої сили руху, щоби она могла перемочи той опір який стрічає підчас свого руху на дорозї. Сила та мусить бути що найменше так велика, як той опір, котрий куля стрічає; инакше куля не добіжить до своєї мети. Так само має ся річ і з машиною. Робота якоїсь машини при виконуваню руху через цїлий час того руху не може нїколи бути менша, як весь той опір, який машина за той час сама в собі викликує. (Опір той настає через то, що чопи або осї труть ся об пановки, колеса об колеса, ремені об колеса і т. д., при чім ще, розуміє ся, треба взяти під увагу і опір воздуха). Робота руху мусить бути конче так велика, як робота опору, а навіть ще більша, коли при машинї суть якісь удари, котрі хвилево спиняють роботу руху. Отже коли машина має ще робити якусь користну роботу, то мусить конче мати до того не лиш таку силу, котра би надавала їй рух і помагала перемагати всякий опір, який настає в нїй самій в наслїдок руху, але й той опір, який ставить їй той материял, з котрого она щось робить. Машина служить лиш до того, щоби переносити дїланє мотора в такий спосіб, аби она надавала ся до перемаганя всїляких можливих опорів. По правдї лиш сам мотор робить, а машина лиш переносить єго роботу і поборює опори; сама машина не збільшає роботи, скорше ще зменшає єї наслїдком всїляких в нїй опорів.

Коли добре придивимо ся всїм пробам винайденя вічного саморуха, то побачимо, що в них розходило ся о використанє притягаючої сили земли, бо лиш та сила могла здавати ся вічною. Але й та сила покаже ся нам зараз инакшою, скоро возьмемо під розвагу, що лиш там, де нема воздуха, всї тїла спадають з однаковою скоростию, значить ся сила притягаюча дїлає одинаково на всї тїла. Ту силу можна би хиба тогди використати, коли-б не було воздуха, котрий ставить опір. Але ті, що хотїли винайти вічний саморух, не зважали на то; їм вдавало ся, що само спаданє якогось тїла з висоти може вже викликувати вічний рух. Була отже гадка зробити таке колесо, котре само помповало би на себе воду для свого руху а крім того ще трошки більше для якоїсь роботи. Понад колесом мала знаходити ся вода в якімсь резервоарі; та спадаючи на колесо мала єго по-

принято. — Всч. отці духовні представлять парохіянам користь, яку они з гостини его осягнути можуть, і члени читалень постітують, щоби комнати в часї відчиту п. Короля виповнили ся.

— Образ сьв. Юра, дрогобицкої церкви, одної з давнійших на Руси, знятий з природи, викінчений олійними красками, котрого вартість оцінюють знатоки на 150 зр., можна набути в бурсї сьв. Йоана Хрестителя в Дрогобичи, котра находячись під зиму в потребі, глядає аматора, що хотів би образ той за повисшу цїну набути.

— Оподатковані цикліcти. Міністерство скарбу, як доносять з Відня, зарядило, щоби від дозволу на уживане біцикля оплачувано стемпель на 1 зр., а так само від сьвідоцтва уздібненя в їздї на колесї, а за нарти приналежности до товариства і союза циклістів стемпель по 50 кр. То остемпльоване має бути довершене до 31-го грудня с. р.

— Огонь. На стациї Новоселиця, коло зелїзничого магазину, вибух минувшої пятниції огонь в стайнї зелїзничого надзирателя Майтінґа. Шкода виносить більше як 1.000 зр., бо згоріло кілька штук худоби, віз і ріжні приряди. Шкода не була обезпечена.

— В Березові упав сими днями бальон з двома російскими офіцирами. До покінченя слїдства остають оба воздухоплавники в бюрах ц. к. староства.

— Російского дезертира арештовала вчера черновецка поліция. Він називає ся Іван Пастушак і служив при артилерії в ґубернії житомирскій. Пастушак каже, що єму вже навприкрила ся служба войскова і єї муки і тому він втік до Австрії.

— Костел в Лисци коло Станиславова обікрали сими днями невислїджені злодії.

— 14 літна переступниця. Перед судом присяжних в Станиславові ставала сими днями молода дївчина, що ледве скінчила 14-тий рік житя, потрібний після австрийского закона, аби можна бути потягненим до одвічальности перед карний суд. Обжалована о підпал Анна Салєцій з Радча, призпала ся цїлковито до заподїяного злочину, оправдуючись тим, що розгнївала ся на сусїда за то, що заграбив у неї корову, яку нагна на его поли, і тому его підпалила. Судії присяжні признали обжаловану 9 голосами винною, на основі чого трибунал, примінюючи найнизший вимір кари засудив еї на три роки тяжкої вязниці.

— Задля спадщини. Селянин Іван Чолган з Бержави прибрав собі свого хрестного сина Онуфрія Печенюка за свого. Але Онуфрій замісць шанувати свого прибраного батька, сварив ся з ним майже кождого дня, так, що Чолган его видідичив. З пімсти застрілив Печенюк свого добродїя. Печенюка арештовано і відставлено до тернопільского суду.

— Льосоване. При тягненю кредитових льосів головна виграна 50.000 зр. припала на серию 952 ч. 40, друга виграна 2.000 зр. на серию 5.811 ч. 24.

Помер о. Василь Волошинович, парох в Яселї, яслиского деканата, у свого брата в Липівци, в 70-тім році житя а 42-ім сьвященьства.

Господарство, промисл і торговля.

— Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує: Дня 14. с. м. вискочила льокомотива мішаного потягу ч. 2253 при пересуваню возів товарових на бічнім торі в стациї Клепарів. Випадок той кромі опізненя потягу о годину і 43 мінут, не мав ніяких инших наслїдків.

Зелїзниця льокальна Мор. Будвіц-Ямніц зі стациями, а взгл. перестанками Яцкан, Дедіц, Тшебельовіц і Ямніц передана на до прилюдного ужитку дня 9 падолиста 1896. Стациї Тшебельовіц і Ямніц приладжено для загального руху, перестанок Дедіц для перевозу осіб, пакунків, посилок поспішних, як тоже товарів в ладунках цїловозових, а перестанок Яцкан тілько для перевозу осіб і пакунків.

З днем 1 грудня с. р. буде отворений для руху особового і пакункового перестанок Верхомля лежачий поміж стациями Пивничною а Жеґестовом на шляху Тарнів-Орлів. Білети їзди буде видавати ся в перестанку, а оплату за пакунки буде ся побирати в стациї призначеня.

Торг збіжевий.

Львів дня 17 падолиста: Пшениця 7·25 до 7·50 зр.; жито 5·65 до 5·80; ячмінь броварний 6·— до 6·50; ячмінь пашний 5·— до 5·50 овес 5·50 до 6·—; ріпак 10·50 до 11·—; горох 5·— до 8·—; вика —·— до —·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·25 до 4·75 гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 40·— до 50·—; шведска —·— до —·— біла 40·— до 55·—; тимотка —·— до —·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара —·— до —·—; нова 0·— до 0·—; хміль 30·— до 50·—.

рушати, а в тій хвили мало оно ту саму воду, що его рушила, помповати знову на верх. А преці колесо не могло би навіть тілько води двигнути нараз, кілько на него спало і рушило, бо скоро би єї тілько набрало, то настала би рівновага сил і колесо мусїло би стануги. Коли б набирало менше, то виливало би до резервоара на горі що раз менше води і остаточно мусїло би знов стануги, бо прийшов би час, коли в резерварі не стало би води. Більше набирати, як тої води, котра его рушила, таки би вже зовсїм не могло. Водний саморух показав ся одже неможливим.

Пробовано відтак в инший спосіб. Зроблено зубате колїсце з 8 великими зубами. В кутику при кождім зубі прикріплено на завісї довгу штабку, а на кождій штабці на кінци зроблено кульку. Скоро таке колїсце зачне обертати ся, то якась штабка з кулькою прийде в таке положенє, що пре на зубець. Кулька в наслїдок ваготи пре в долину, колїсце обертає ся; тогди пересуває ся друга штабка на другий зубець і пре знов его в долину і т. д. Ба, але скоро кілька штабок з кульками поспадали в долину, ті, що були ще на горі, не могли вже їх переважити і рушити колїсце та двигнути прочі штабки з кульками знову в гору. І сей вічний саморух не удав ся.

Пробовано ще в инший спосіб. Зроблено вузку подовгасту скриночку, иїби колїбець і уставлено єї по середині на оси. Підсподом тої скриночки з обох боків уставлено по одній запорі, а до скриночки налито трохи живого срібла. Коли скриночка нахилить ся в один бік, то живе срібло спливає в нїй в той бік і то з прискореним рухом. Як би не запора під сподом, то скриночка на сам спад би таки зовсїм перевернути ся. Рух тої скриночки, виклинаний живим сріблом, що в нїй пересуває ся, переносить ся при помочи зубатих колїсець на розмахове колесо, котре так само, як і живе срібло, обертає ся з прискореним рухом. Коли дійде до найбільшого розмаху, тогди пре на маленьку підойму, котра знов тисне на другий конець скрипочки і пре его в долину. Живе срібло в скриночці мусїло би тогди вертати з одного кінця на другий, перехиляти єї в другий бік і так викликувати знов рух розмахового колеса і так в безконечність. І знову вічний саморух не удав ся. Проба показала, що живе срібло в криночці не всилї надати їй навіть такого руху, щоби могла стануги в рівновазї, а не то вже щоби єї перехилити в другий бік.

Так отже всї проби зробленя якогось Perpetuum mobile, якогось вічного саморуха, не удали ся, а то по тій простій причинї, що сама машина своїм рухом не може рівночасно перемагати той опір, який настає в наслїдком того руху. За то навела гадка саморухів на инші винаходи. Пробовано зробити з годинників саморухи і придумано такі, котрі можуть ходити не лиш днями, але цїлими тиждями і місяцями без накручуваня. Суть навіть такі годинники, котрі без накручуваня можуть доти іти, доки стане зубців в колїсцятах і доки аж не постирають ся. Годинники ті, то справдї вже якісь вічні саморухи; але они ідуть лиш длятого так довго, що в них суть прилади, при помочи котрих годинники при якійсь зміні напору воздуха або теплоти накручують пружину. Але тут суть моторами зміни воздуха і теплоти а сама пружина представляє нїби ту машину, котра цїлому годинникови надає рух. Однакож справдїшного саморуха нїхто не винайшов і не винайде.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Білград 18 падолиста. Тут і в Земуни (Семлинї) лютить ся від вчера страшна буря, котра наробила богато шкоди. На Дунаю перестали ходити кораблї, кілька розбило ся.

Филипополь 18 падолиста. Після вістий з Константинополя арештовано там знову богато магометан. Вірменьского епіскопа на передмістю Гасківі засуджено на смерть.

Триєст 18 падолиста. Від вчера лютить страшна буря. Грецкий корабель „Сфактерія", що мав забрати з Венециї королевску родину, не міг для того відплисти туди.

София 18 падолиста. Міністер війни Петров постановив остати ся в кабінетї аж до часу укінченя виборів. Просьбп о димісию однакож не взяв назад.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	5.55	2·06	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·08	2·19	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—	—	9·35	—	—
Скольового і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	3·29	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[8]

[1]) Від 1 червня до 30 вересня [2]) Від 10 липня до 31 серпня. [3]) До Скольового лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [6]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [7]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня кождого дня. [8]) Від 16 червня до 31 серпня що день. [9]) Від 16 червня до 31 серпня в недїлї і сьвята. [10]) Від 16 червня до 31 серпня в тиждневі дни.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.